

ДО

Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА
РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА

ул. „Гурко“ №6,
гр. София 1000

telenor	
Бх. №	20-314
Дата	30.09.2016

Комисия за регулиране на съобщенията	
Бх. №	12-01-3334
Дата:	04.10.16г.

Относно: Процедура по обществено обсъждане на проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, пазара на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, и пазара на международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение

**УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА,**

Във връзка с провежданата процедура на обществено обсъждане относно проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, пазара на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, и пазара на международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение (Проект на решение), открита с Решение № 428/29.08.2016 г. на Комисията за регулиране на съобщенията (Решението), в установения срок представяме на Вашето внимание и молим да вземете предвид становището на „Теленор България“ ЕАД (Теленор):

I. Общи бележки

Предмет на предложения от Комисията Проект на решение е трети кръг на анализ на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители (пазар 1 от Препоръка 2007/879/ЕО), пазара на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение (пазар 3 и пазар 5 от Препоръка 2003/311/ЕО) и пазара на обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение (пазар 4 и пазар 6 от Препоръка 2003/311/ЕО).

В настоящия пазарен анализ, Комисията определя като продуктови следните пазари:

- (i) **пазар на достъп до обществена телефонна мрежа**
Така определен пазар на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение включва както услугите за достъп за домашни потребители, така и услугите за достъп за бизнес потребители.
- (ii) **пазари на обществено достъпни телефонни услуги (национални и международни), предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение**

Тук е нужно да отбележим, че не поддържаме становището на КРС, че фиксираната телефонна услуга, включена в пакет с друга електронна съобщителна услуга, следва да се разглежда като част от обхвата на разглежданите пазари. Като пример за това ще посочим установеното от Комисията в приложението към решение № 357/23.06.2016 г. за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, че се отчита увеличаването със 122% на приходите от пакетни услуги. Ето защо считаме, че тук е мястото да обърнем внимание и на една тенденция - отчитането на ръст от 122% в разглеждания период на приходите от пакетни услуги. Безспорно, тази тенденция няма да изчезне, а по-скоро ще се засили в следващите години, особено имайки предвид консолидирането на пазара и увеличаването на продуктовото портфолио на операторите. Предприятията предоставящи в пакетите си услуги от няколко различни пазара, в това число мобилни, фиксирани, интернет и телевизионни услуги, съчетават услуги от пазари, които не подлежат на *ex ante* регулиране и нямат наложени ценови ограничения. На практика това създава възможност за крос-субсидиране между различните пазари.

Предлагането на услуги в пакети е общоприета практика на всички електронни съобщителни предприятия, която често няма антиконкурентни цели, а е насочена към предлагане на потребителите на по-добри услуги или при по-изгодни условия. Тъкмо поради това, тази практика е изрично разрешена в българското законодателство. Практикуваното от участниците в пазара на електронни съобщения „пакетиране“ на предлагани от тях услуги е естествен процес, който позволява както да се оптимизират разходите за предоставянето им до крайния потребител, така и да се скъси времето за въвеждане на един нов продукт на пазара. Икономическите ползи от предлагането на пакетни продажби са безспорни, както за предприятията, така и за потребителите, тъй като този процес води до по-добро задоволяване интересите на потребителите, подобряване на пазарните структури, модернизиране на производството или икономиката като цяло, привличане на инвестиции. Тези съображения са основата, която електронните съобщителни предприятия, борейки се за пазарно влияние върху която изграждат пазарната си политика, като винаги се стремят да предоставят услугите си в пакет, отчитайки и безспорното наличие на наситеност на много от традиционните електронни съобщителни услуги.

Възможно е обаче, БТК да използва предимството си на пазара на една услуга, като промотира ново портфолио от пакетни услуги и това да бъде свързано с предлагане на значително по-ниски цени на тези пакетни услуги. Това е начин БТК да увеличи пазарното си присъствие на обвързаните пазари на мобилни услуги, фиксирани услуги, платена телевизия (DTH и IPTV) и достъп до интернет. Ето защо считаме, че пазарът на пакетни услуги трябва да бъде разглеждан като отделен пазар и да му бъде направена отделна оценка.

II. Преглед на пазарния анализ по пазари

Принципно, можем да споделим виждането на КРС по отношение дефинирането на пазарите като продуктови и географски, както и анализът на тенденциите в тяхното развитие.

1. По отношение на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, и на услугите (мобилна телефонна услуга, пакетни услуги), Теленор счита, че разглежданият пазар може да се оцени като такъв с ефективна конкуренция, тъй като се наблюдават тенденции свързани с проникването на широколентов достъп до интернет, чрез който абонатите могат да ползват VoIP, което от своя страна упражнява конкурентен натиск върху разглеждания пазар. Ето защо сме на мнение, че липсата на регулация на посочените пазари на дребно не би повлияла негативно върху конкуренцията на тях, тъй като не са налице високи и непреодолими структурни и регулаторни бариери за навлизане на пазарите.

По отношение определянето на географския обхват на този пазар, анализиран с настоящия анализ, също можем да се съгласим с Регулатора, като считаме че е правилно заключението, че историческото предприятие и основните му конкуренти експлоатират мрежи с национален обхват, а законовите и регулаторните изисквания за предоставяне на разглежданата услуга се отнасят до предоставянето на услугата на цялата територия на Република България. Цените на услугите за достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и условията, при които те се предоставят (общи условия за предоставяне на фиксирана телефонна услуга), са унифицирани на национално ниво и не зависят от обхвата и покритието на мрежите на отделните предприятия.

2. По отношение на пазара на обществено достъпни телефонни услуги (национални и международни), предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, ние споделяме заключенията, до които е достигнала Комисията в резултат на анализа, а именно че съществува възможност за стимулиране и развитие на конкуренцията поради трайната загуба на позиции на историческото предприятие на разглежданите пазари; предлаганата широка гама от абонаментни панове за фиксирани телефонни услуги от конкурентите на БТК; увеличението на броя на пренесените номера от мрежата на БТК към тези на конкурентните предприятия, както и поради конкурентния натиск от страна на от страна на мобилната гласова телефонна услуга и гласовите услуги, предоставяни без географски номера от ННП.

Що се отнася до определянето на географския обхват на този пазар, споделяме позицията на КРС, че националният обхват се обосновава с обстоятелството, че условията и цените на услугата са хомогенни на територията на страната, включително че:

- историческото предприятие предоставя национални обществено достъпни телефонни услуги в определено местоположение чрез своята мрежа на територията на над 80% от населените места в България, като тарифите на предоставяните услуги са унифицирани на национално ниво;
- мобилните предприятия, които предоставят фиксирана телефонна услуга чрез мобилната си мрежа за достъп, обхващат над 99% покритие по територия и по население, като тарифите, на които се предоставя услугата също са унифицирани на национално ниво;
- останалите предприятия предоставят обществено достъпни телефонни услуги в определено местоположение на територията на по-малък брой населени места, но с уеднаквени тарифи, в обхвата на разгърнатите собствени мрежи за достъп.

III. Анализ на отменени специфични задължения

Въз основа на своя анализ, в който КРС разглежда състоянието и развитието на обществените телефонни услуги (достъп и обществено достъпни телефонни услуги (национални и международни)), КРС установява, че на трите разглеждани пазара, именно: (i) пазарът на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, (ii) пазарът на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, и (iii) пазарът на обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, е налице ефективна конкуренция, съответно тези пазари не подлежат на *ex ante* регулиране. В резултат на това, и съгласно своите правомощия, с настоящия Проект на решение, Комисията предвижда отмяната на досега наложените на „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (БТК) специфични задължения, а именно:

1. **Задължения на ниво предоставяне на услуги на едро на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и на пазарите на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение:**

- задължение за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения, конкретизирано като задължение за предоставяне на услугата „отдаване на абонатни линии под наем на едро“ (wholesale line rental - WLR), при следните условия:
  - ✓ добросъвестно водене на преговори с предприятията, искащи достъп;
  - ✓ запазване на предоставения достъп;
  - ✓ предоставяне на услугата за всички аналогови, ISDN линии, IP-базиран достъп, включително и неактивните линии на БТК;
  - ✓ БТК се задължава един месец преди влизане в сила на промяна в цените на дребно да предлага на заинтересованите предприятия изменение в договорите за предоставяне на услугата „отдаване на абонатни линии под наем на едро“, с цел въвеждане на съответното изменение в цените на едро;
  - ✓ БТК се задължава да предоставя услугата „отдаване на абонатни линии под наем на едро“ при спазване на допълнителни изисквания за справедливост, основателност и своевременност, подробно посочени в т. 6.1.1.5.1 – т.6.1.1.5.4 от Решение № 195/14.03.2013 г. на КРС;
- задължение за предоставяне на услугата „избор на оператор“, отнасящо се до:
  - ✓ добросъвестно водене на преговори с предприятията, искащи достъп;
  - ✓ запазване на предоставения достъп;
  - ✓ определяне на условията за предоставяне на услугата в типовото предложение за взаимно свързване;
  - ✓ осигуряване на абонатите на БТК достъп до обществените телефонни услуги на предприятията, чиито мрежи са взаимно свързани, посредством: избор на оператор за всяко повикване чрез избиране на код за избор на оператор; избор на оператор на абонаментна основа;
  - ✓ осигуряване на абонатите на БТК възможност да осъществяват: национални (селищни и междуселищни) повиквания; повиквания към мобилни наземни мрежи; повиквания към мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA); повиквания към негеографски номера за предоставяне на услуги; международни повиквания. Посредством използване на услугата "избор на оператор" не се осъществяват: повиквания към услуги за спешни повиквания;

- повиквания към услуги с безплатен достъп; повиквания към кратки национални кодове с първа цифра "1"; повиквания от обществени телефонни апарати;
- ✓ осигуряване на абонатите на БТК, ползватели на услугата „избор на оператор на абонаментна основа“, възможност да ползват и услугата „избор на оператор за всяко повикване“;
- ✓ осигуряване на абонатите на БТК, в зависимост от техническите възможности на мрежата, възможност чрез услугата за избор на оператор да извършват, заедно или поотделно посочените по-горе повиквания;
- ✓ активиране на услугата при подадена от предприятие заявка, която следва да съдържа съгласието на абоната на БТК за ползване на услугата, както и име и телефонен номер на абоната;
- ✓ активиране на услугата не по-късно от 10 работни дни от датата на подаване на заявката и уведомяване на предприятието, подало заявката, за конкретната дата на активиране;
- задължение за прозрачност във връзка с предоставяне на услугата „избор на оператор“ и „отдаване на абонатни линии под наем“, отнасящо се до:
  - ✓ публикуване и актуализиране на официалната страница на БТК в интернет и уведомяване на КРС за действащите цени и условия за предоставяне на услугата „избор на оператор“ и „отдаване на абонатни линии под наем“, включително за тези, приложими към свързани предприятия или дейности, извършвани от самото предприятие на свързаните пазари на дребно;
  - ✓ включване на всички ценови и неценови условия за предоставяне на услугата „избор на оператор“ в типовото предложение за взаимно свързване;
- задължение за равнопоставеност, отнасящо се до:
  - ✓ предоставяне на услугите „избор на оператор“ и „отдаване на абонатни линии под наем на едро“ чрез осигуряване на равностойни условия при сходни обстоятелства, при които вече се предоставят на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица;
  - ✓ предоставяне на услуги и информация на предприятие, искащо да ползва услугата „избор на оператор“, при същите условия и качество като тези, ползвани от БТК при предоставяне на собствени услуги и/или които предприятието предоставя на свързаните с него лица или търговски партньори;
- задължение за публикуване на типово предложение за отдаване на абонатни линии под наем на едро, съдържащо най-малко условията, посочени в т. 6.1.5.1. от Решение № 195/14.03.2013 г., като включването на други условия не трябва да ограничава развитието на конкуренцията и да създава неравнопоставеност, както и да внася неяснота при регламентиране на условията за реализиране на услугата „отдаване на абонатни линии под наем на едро“;
- ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност на ниво услуги на едро, които се отнасят до:
  - ✓ определяне на цените на нетрафичните услуги, свързани с предоставянето на услугата „избор на оператор“, при условията на разходоориентираност. БТК се задължава да представя документите за ценообразуването на цените за услугата „избор на оператор“, като КРС разглежда предложените цени по реда на чл. 217-219 от ЗЕС. По отношение на трафичните услуги БТК прилага цените за генериране съобразно ценовите ограничения, наложени на предприятието на пазара на едро на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи;
  - ✓ цените на услугата „отдаване на абонатни линии под наем на едро“ се определят въз основа на цените на услугите, предоставяни на вертикално свързания пазар на

дребно, намалени с разходите, присъщи за реализиране на услугите на пазара на дребно (Retail-minus). Цените за месечен абонамент за услугата „отдаване на абонатни линии под наем на едро“ в зависимост от вида линия се определят при условията, подробно описани в т. 6.1.6.2.1 – 6.1.6.2.2 от Решение № 195/14.03.2013 г.;

- ✓ предоставяне цените на регулираните електронни съобщителни услуги един месец преди тяхното публикуване, заедно с документите по тяхното ценообразуване. КРС разглежда представените цени по реда на чл. 219 от ЗЕС;
- ✓ задължение за прилагане на разделно счетоводство, относимо и към съответните пазари на дребно.

2. *Задължения на ниво предоставяне на услуги на дребно на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и на пазарите на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение:*

- задължение за равнопоставеност, като БТК следва да не дискриминира отделни потребители при предлагането на услугите при сходни условия. Услугите се предлагат на крайните потребители при спазване принципа на равнопоставеност, съобразно вида на използваната технология, категориите абонати, обема на трафика и начина на плащане и не се допускат предимства за отделни крайни потребители или група потребители при едни и същи услуги;
- ценови ограничения и контрол на индивидуалните тарифи на БТК, които се отнасят до:
  - ✓ предоставяне услугите за достъп до обществената телефонна мрежа в определено местоположение (свързване и месечен абонамент) на крайни потребители като самостоятелни услуги на цени, които да са над разходите за тяхното предоставяне. Изменението на цените се извършва в съответствие с приложението към Решение № 195/14.03.2013 г.;
  - ✓ забрана за налагане на цени, които пречат конкуренцията или навлизането на други предприятия на съответния пазар;
  - ✓ забрана за необосновано обвързване на услугите, предоставяни от БТК в ценови пакет, в случай че крайните потребители нямат възможност да ползват услугите самостоятелно;
- задължение за предоставяне цените на регулираните електронни съобщителни услуги един месец преди тяхното публикуване, заедно с документите по тяхното ценообразуване.

Позиционирането на тези пазари в общ пазарен анализ само по себе си идва да докаже обвързаността на гореизброените пазари на едро с тези на дребно. Такава връзка и взаимно влияние на тези пазари обаче в случая не е подложена на отделен анализ. Макар да считаме за правилна оценката на КРС за наличието на ефективна конкуренция на съответните пазари на дребно и това че услугите могат да бъдат предоставяни на крайните потребители чрез различни технологии и различни форми на достъп и в условията на засилена конкуренция, все пак считаме за нужно, че трябва да се отчете продължаващата позиция на БТК като най-големият играч на пазара на едро на гореизброените пазари. Ето защо ние не можем да отчетем като напълно целесъобразна отмяната на наложените на БТК специфични задължения на ниво предоставяне на услуги на едро на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и на пазарите на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение, най-малко защото анализ на взаимната обвързаност на съответните пазари на едро и на дребно не е направен с настоящия пазарен анализ.

IV. Позиция на Теленор

С оглед на гореизложеното, считаме че след изясняване на така повдигнатите въпроси в настоящото становище, Теленор притежава конкретна визия относно бъдещото развитие както на посочените пазари, обект на този анализ, така и на телеком индустрията като цяло. Настоящото становище представлява израз на предоставената ни възможност да изразим своята позиция и да участваме пълноценно в дискусията относно намеренията на регулатора за по-нататъшното развитие на регулаторното въздействие върху изброените пазари или отпадане на нуждата от такова въздействие в цялост.

В крайна сметка се стига до финализиране на третия кръг на анализ на посочените пазари. Въз основа на мотивирано, в анализа, решение на КРС възприемаме като правилна позицията на регулатора, че пазарът на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, пазарът на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, и пазарът на обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, не би следвало занапред да подлежат на *ex ante* регулиране, тъй като не покриват кумулативно трите критерия за определяне на съответен пазар, подлежащ на *ex ante* регулиране.

Оставаме на Ваше разположение в случай на допълнителни обсъждания и въпроси.

С уважение,

Ангелина Пякова

Пълномощник на Изпълнителния директор
на „Теленор България“ ЕАД

